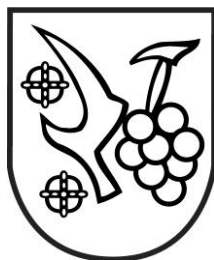

Mestská časť Bratislava-Vajnory

Materiál na rokovanie MZ
mestskej časti Bratislava-Vajnory
dňa 25. júna 2026

K bodu: 9

Memorandum o spolupráci pri ochrane a rozvoji vinohradníctva a vinárstva vo Vajnoroch

Materiál obsahuje:

1. Návrh uznesenia
2. Uznesenie MR
3. Dôvodová správa

Predkladateľ:

Ing. Michal Vlček
starosta

Zodpovedný:

Ing. Michal Vlček
starosta

Spracovateľ:

Ing. Michal Vlček
starosta

Bratislava, jún 2026

1. NÁVRH UZNESENIA MIESTNEHO ZASTUPITEĽSTVA

Miestne zastupiteľstvo mestskej časti Bratislava – Vajnory po prerokovaní

b e r i e n a v e d o m i e

návrh Memoranda o spolupráci pri ochrane a rozvoji vinohradníctva a vinárstva vo Vajnoroch.

UZNESENIE MIESTNEJ RADY

Miestna rada po prerokovaní

o d p o r ú č a

Miestnemu zastupiteľstvu mestskej časti Bratislava-Vajnory prerokovať: návrh Memorandum o spolupráci pri ochrane a rozvoji vinohradníctva a vinárstva vo Vajnoroch.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Predkladané Memorandum o spolupráci pri ochrane a rozvoji vinohradníctva a vinárstva vo Vajnoroch vzniklo na podnet vinohradníkov a vlastníkov vinohradov pôsobiacich na území mestskej časti Bratislava–Vajnory. Mestská časť Bratislava–Vajnory tento podnet privítala ako zmysluplnú, potrebnú a konštruktívnu iniciatívu, ktorá reaguje na aktuálne výzvy súvisiace s ochranou vinohradníckej krajiny, zachovaním tradičného hospodárenia a podporou spolupráce medzi samosprávou, vinohradníkmi, odbornou verejnosťou a občianskymi združeniami.

Vajnory patria medzi historicky najvýznamnejšie vinohradnícke lokality na území Bratislavy. Vinohradníctvo tu má stáročnú tradíciu a významným spôsobom ovplyvnilo vznik, rozvoj a charakter celej obce. Vinohrady formovali nielen hospodársky život miestnych obyvateľov, ale stali sa aj neoddeliteľnou súčasťou kultúrnej identity Vajnor. Dodnes sa odrážajú v miestnych tradíciách, zvykoch, spoločenských podujatiach, architektúre a celkovom vzťahu obyvateľov ku krajine pod Malými Karpatami.

Mimoriadny význam vinohradníctva pre územie dnešných Vajnor dokladá aj samotný pôvod názvu mestskej časti. Názov Vajnory je odvodený od nemeckého pomenovania „Weinern“, resp. „Weingarten“, ktoré je spojené s pestovaním viniča a vinohradníckou tradíciou. Už samotný názov tak poukazuje na skutočnosť, že vinohradníctvo bolo po stáročia jedným z určujúcich prvkov miestnej identity, hospodárstva a charakteru krajiny. Zachovanie vinohradov preto nie je len otázkou ochrany poľnohospodárskej pôdy, ale aj zachovania historickej pamäte, kultúrneho dedičstva a hodnôt, ktoré sú neoddeliteľne spojené s identitou Vajnor.

Vinohrady však nemožno vnímať iba ako poľnohospodársku plochu určenú na pestovanie hrozna. Predstavujú jedinečný kultúrny a krajinný fenomén, ktorý vznikol a formoval sa prácou mnohých generácií obyvateľov. Sú živým dôkazom historického vzťahu človeka ku krajine a významnou súčasťou kultúrneho dedičstva Slovenska. Zachované vinohradnícke svahy vytvárajú charakteristický obraz krajiny pod Malými Karpatami a patria medzi hodnoty, ktoré odlišujú Vajnory od mnohých iných mestských častí Bratislavy.

V súčasnosti vinohradnícke územia čelia viacerým výzvam. Na jednej strane ide o ekonomické a spoločenské zmeny, ktoré spôsobujú úbytok aktívnych vinohradníkov a postupné opúšťanie niektorých vinohradov. Na druhej strane sú vinohrady vystavené tlakom na zmenu využitia územia, suburbanizáciu a rozširovanie zástavby. Dlhodobé zanedbávanie vinohradov alebo nevhodné zásahy do krajiny môžu viesť k postupnej strate ich hospodárskej, kultúrnej aj ekologickej hodnoty. Zachovanie vinohradníckeho charakteru územia si preto vyžaduje systematickú spoluprácu všetkých zainteresovaných subjektov.

Význam vinohradov pritom ďaleko presahuje oblasť vinohradníctva a výroby vína. Vinohrady plnia dôležité ekologické a krajinné funkcie. Prispievajú k zadržiavaniu vody v krajine, zmierňujú negatívne dôsledky extrémnych prejavov počasia, chránia pôdu pred eróziou a vytvárajú životný priestor pre množstvo rastlinných a živočíšnych druhov. Predstavujú významný prvok zelenej infraštruktúry mesta a prirodzenú prechodovú zónu medzi urbanizovaným prostredím a lesnými porastmi Malých Karpát.

Zachované vinohrady zároveň zvyšujú atraktivitu územia z pohľadu rekreácie, turistiky, športu a cestovného ruchu. V mnohých európskych regiónoch sú vinohradnícke krajiny považované za

významné kultúrne a prírodné dedičstvo, ktoré je potrebné chrániť a rozvíjať. Aj Vajnory disponujú jedinečným potenciálom prepájať tradičné vinohradníctvo s moderným prístupom k ochrane krajiny, podpore miestnej ekonomiky a rozvoju komunitného života.

Predkladané memorandum vyjadruje spoločnú vôľu mestskej časti, vinohradníckych spolkov, združení a vlastníkov vinohradov vytvoriť dlhodobé partnerstvo založené na vzájomnej komunikácii, spolupráci a koordinovanom postupe pri ochrane vinohradníckeho územia. Jeho cieľom je deklarovat' spoločný záujem zachovať vinohrady ako významnú súčasť krajiny pod Malými Karpatami, kultúrneho dedičstva Vajnor a hodnotu, ktorú je potrebné odovzdať budúcim generáciám.

Memorandum vytvára rámec pre spoločné presadzovanie ochrany vinohradníckych území v procesoch územného plánovania a rozvoja územia, podporu tradičného hospodárenia v krajine, rozvoj komunitných a kultúrnych aktivít spojených s vinohradníctvom a vytvorenie priestoru na pravidelnú komunikáciu medzi samosprávou a vinohradníkmi. Dôležitým prvkom memoranda je aj zámer vytvoriť odbornú platformu na riešenie otázok týkajúcich sa životného prostredia, vôd, lesov a vinohradov, ktorá by mala napomáhať pri hľadaní odborných a dlhodobo udržateľných riešení.

Memorandum má dobrovoľný a deklaratórny charakter. Nezakladá účastníkom žiadne finančné ani majetkové záväzky a nevytvára právne povinnosti nad rámec platných právnych predpisov. Jeho význam spočíva najmä vo vyjadrení spoločnej zodpovednosti za ochranu vinohradníckeho dedičstva a v snahe vytvoriť trvalú platformu spolupráce medzi samosprávou a vlastníkami vinohradov.

Po schválení miestnym zastupiteľstvom bude memorandum otvorené pre všetky vinohradnícke spolky, občianske združenia a individuálnych vlastníkov vinohradov pôsobiacich na území mestskej časti Bratislava–Vajnory, ktorí sa stotožňujú s jeho cieľmi a majú záujem aktívne sa podieľať na ochrane a rozvoji vinohradníckeho územia.

Predložený materiál nemá priamy negatívny dopad na rozpočet mestskej časti Bratislava–Vajnory.

S ohľadom na historický, kultúrny, krajinotvorný, ekologický a spoločenský význam vinohradov pre Vajnory sa navrhuje, aby Miestne zastupiteľstvo Mestskej časti Bratislava–Vajnory Memorandum o spolupráci pri ochrane a rozvoji vinohradníctva a vinárstva vo Vajnoroch schválilo.

xxx

MEMORANDUM O SPOLUPRÁCI **pri ochrane a rozvoji vinohradníctva a vinárstva vo Vajnoroach**

medzi Mestskou časťou Bratislava–Vajnory a vinohradníckymi spolkami, združeniami a vlastníkmi vinohradov.

Mestská časť Bratislava–Vajnory, vinohradnícke spolky, združenia a vlastníci vinohradov pôsobiaci na území mestskej časti Bratislava–Vajnory uzatvárajú toto Memorandum o spolupráci s cieľom zachovať, rozvíjať a chrániť vinohradnícke územia ako významnú súčasť krajiny pod Malými Karpatami, kultúrneho dedičstva a identity Vajnor.

Vinohrady vo Vajnoroach patria medzi najzachovalejšie vinohradnícke lokality v Bratislave a v oblasti Malých Karpát. Predstavujú jedinečný krajinný prvok, ktorý po stáročia formoval charakter územia, život miestnych obyvateľov, tradície aj hospodárenie v krajine. Ich význam však nespočíva iba vo výrobe vína, ale aj v ochrane prírody, zadržiavaní vody v krajine, ochrane pôdy pred eróziou, podpore biodiverzity a vytváraní harmonického prepojenia medzi mestom a prírodou. Slúžia rovnako na propagáciu kultúry, prírodného dedičstva a cestovného ruchu.

Účastníci memoranda sa zhodujú, že zachovanie vinohradov je spoločnou zodpovednosťou samosprávy, vinohradníkov aj celej komunity a že vinohradníctvo vo Vajnoroach je potrebné vnímať ako hodnotu, ktorú treba chrániť aj pre budúce generácie.

Mestská časť Bratislava–Vajnory deklaruje záujem:

- presadzovať zachovanie vinohradníckych území na všetkých úrovniach územného plánovania a rozvoja územia tak, aby vinohrady zostali zachované ako významný krajinný a kultúrny prvok Vajnor,
- aktívne podporovať a navrhovať opatrenia smerujúce k ochrane vinohradov, prírodného prostredia a tradičného hospodárenia v krajine pod Malými Karpatami,
- zastabilizovať stav územia a zamedziť zmenám v území, ktoré by narušili vinohradnícky charakter územia, charakteru krajiny pod Malými Karpatami alebo viedli k postupnému zániku vinohradov. Stabilizované územie je také, ktorému územný plán ponecháva súčasnú funkciu a každý nový rozvoj musí byť v súlade s charakterom celého územia.
- presadzovať, aby vinohradnícke územia slúžili predovšetkým na vinohradnícku činnosť, ochranu krajiny, ekologické funkcie územia, šport, rekreáciu, turistiku a aktivity súvisiace s tradičným charakterom územia,
- od nasledujúceho volebného obdobia zriadiť odbornú komisiu životného prostredia, vôd, lesov a vinohradov ako poradný orgán miestneho zastupiteľstva, ktorá bude slúžiť aj ako platforma spolupráce medzi mestskou časťou, vinohradníkmi a odbornou verejnosťou pri riešení konkrétnych problémov a rozvojových tém,
- podporovať komunitné, kultúrne a spoločenské aktivity spojené s vinohradníctvom a tradičnou identitou Vajnor.

Vinohradnícke spolky, združenia a vlastníci vinohradov deklarujú záujem:

- zveľaďovať, udržiavať a aktívne sa starať o svoje vinohrady a pozemky ako o dedičstvo predchádzajúcich generácií a hodnotu pre budúce generácie,
- vykonávať vlastnícke právo zodpovedne a v súlade s princípom, že vlastníctvo zaväzuje, v duchu Ústavy Slovenskej republiky,
- využívať možnosti grantových schém, dotačných programov a fondov určených na podporu vinohradníctva, ochranu krajiny a rozvoj vidieckeho prostredia,
- zapájať sa do komunitného života mestskej časti a spolupracovať pri aktivitách, ktoré podporujú zachovanie kultúry, vinohradníckych tradícií a krajinného charakteru Vajnor.

Spoločné ustanovenia

Obe strany deklarujú záujem o vzájomnú pomoc, otvorenú a konštruktívnu komunikáciu a spoluprácu pri organizovaní podujatí, riešení problémov a ochrane vinohradníckeho územia. Spoločné témy a návrhy budú prerokúvané najmä prostredníctvom komisie životného prostredia, vôd, lesov a vinohradov.

Toto memorandum vyjadruje spoločnú vôľu účastníkov chrániť vinohrady ako nenahraditeľnú súčasť krajiny pod Malými Karpatami, historického dedičstva Vajnor a života budúcich generácií.

Dokument je otvorený pre združenia a spolky vinohradníkov ako aj individuálnych majiteľov vinohradov, ktorí majú záujem sa podieľať na zachovaní tohto významného dedičstva našej mestskej časti.

XXX